

Oosters buxus-alternatief

Vier kwekers kweken en promoten samen Ilex Select

Ilex Select is de merknaam en paraplu waaronder drie selecties van de Japanse hulst, *Ilex crenata* vallen: de 'Blondie', 'Dark Green' en 'Dark Star'. Met name de 'Dark Green' staat de laatste jaren sterk in de belangstelling als alternatief voor buxus. Vier kwekers uit drie landen telen met elkaar alle potmaten en -vormen en leggen jaarlijks een som geld bij elkaar voor de marketing en promotie. Ieder van hen kweekt een deel van de maten, maar kan alle maten leveren. *One-stop shopping*.

Tekst en beeld: Marleen Arkesteijn

De drie selecties komen van de Belgische kwekerij Oprins Plant uit Rijkevorsel. Jan Oprins heeft een traditioneel boomkwekerijbedrijf met specialisme bamboe en Japanse hulst. Bij een aantal producten selecteert hij eigen variëteiten. Vanaf eind jaren negentig heeft hij een paar variëteiten die duidelijk anders zijn dan het gewone *Ilex crenata* assortiment. De 'Blondie', met mooie lichtgroene uitlopers in het voorjaar, leek het meest interessant en Jan Oprins vroeg er kwekersrecht voor aan. Vanaf 2000 is het struikje op de markt. Hij vroeg in 2007 ook kwekersrecht aan voor de 'Dark Green', die er in eerste instantie wat minder interessant uitzag, omdat hij zo veel op buxus leek.

Buxus-alternatief

"Ruim vijf jaar geleden ontstonden er grotere problemen in de buxus. De schimmel *Involucella* tast de plant aan en als de plant verzwakt, slaat de schimmel *Cylindrocladium* toe. Zeker in het najaar bij warm en vochtig weer manifesteert deze ziekte zich. In de kwekerij is de ziekte te beheersen met gewasbeschermingsmiddelen. In het tuincentrum mag niet meer gespoten worden. En geen enkele consument vindt het fijn om iedere vier tot zes weken te moeten spuiten. Door deze problemen kwam de 'Dark Green' met het blad en uiterlijk van de buxus opnieuw onder de aandacht. Jan Oprins vroeg ook kwekersrecht voor de 'Dark Green' aan", vertelt Guy

Henderieckx. Hij is verantwoordelijk voor de marketing van Ilex en samen met een collega voor de verkoop bij Jan Oprins. De 'Dark Green' is net als de al eerder geïntroduceerde 'Blondie' een gezonde, opgaande groeier, die goed geschikt is voor snoeivomen. Hij lijkt zo veel op de buxus dat zelfs vakmensen zich vergissen en denken dat het buxus is. Een derde selectie, de 'Dark Star', lijkt ook op buxus, maar heeft een iets meer opgaande vorm dan de andere twee. Henderieckx benadrukt dat het niet de bedoeling is om met Ilex Select de hele buxusmarkt in te gaan vullen. Daarvoor is de markt veel te groot. "We hebben iets nieuws dat gezond is, met dezelfde toepassingsmogelijkheden als buxus. We willen ons

Sortiment

de verschillende Ilex Select-soorten begonnen in P9 en P13. De helft daarvan komt uiteindelijk terecht op kerkhoven. De rest is voor doorkweek.

Meer maten

Er ontstond vanuit de markt ook vraag naar andere vormen, zoals bollen en struiken, ter vervanging van buxus. Oprins kon deze vraag niet aan en ging verder op zoek naar partners. Alexander van Oploo uit Bavel kweekt nu verschillende maten struiken van 'Blondie' en 'Dark Green' in 2, 10 en 30 liter-potten. De neven Gerard, Ronald en Hans Stolwijk uit Boskoop kweken verschillende maten bollen in 2 en 3 liter-potten en heggen van 25/30 centimeter in een 60 centimeter brede bak. Oprins zelf kweekt behalve uitgangsmateriaal ook struikjes in 1,5 liter-potten en bollen van 30 tot 40 cm. Thomas Koster, die er vier jaar geleden als eerste instapte, produceert nu samen met Oprins alle benodigde uitgangsmateriaal. Drie jaar geleden zijn de anderen ingestapt. Sinds een à twee jaar zijn de eerste struiken en vormen van de 'Dark Green' te koop.

Licentiesysteem

Nu vormen de vier kwekers met elkaar de Ilex Select-groep, die naar buiten toe het hele pakket kan leveren. Ze komen ongeveer vier maal per jaar bij elkaar om een aantal dingen door te spreken. Eens per jaar leggen ze geld in voor de promotie van Ilex Select. Tussendoor hebben ze bijna dagelijks contact via de telefoon of e-mail. Gezamenlijk produceren ze 1,2 miljoen planten per jaar in pot en 0,3 miljoen in de vollegrond. Daarvoor heeft Jan Oprins een apart licentiesysteem ontwikkeld, waarbij de kwekers licentie betalen naar gelang de potmaat: degene die vermeerdert en degene die de plant verder kweekt betalen ieder afzonderlijk licentie. Omdat het slechts om een kleine groep van kwekers gaat, is dit administratief goed te behappen. Eens per jaar wordt afgerekend. 2500 planten per cultivar (7500 totaal) mogen, na goedkeuring door de groep, ook buiten de groep gekweekt worden. Deze kwekers moeten het totale bedrag afdragen aan Oprins.

Marketingverhaal

Rondom Ilex Select is een heel marketingverhaal ontwikkeld. Volgens Henderieckx is dit geïnspireerd door het marketingverhaal van Bamboe Select, waarmee Oprins al heel wat ervaring opgedaan heeft. "Alle planten binnen het concept hebben dezelfde uitstraling. Ze staan in een

bedrukte Ilex Select-pot. In iedere pot staat een Ilex Select Label met QR-code, die naar de website verwijst. Het product is herkenbaar, ongeacht wie het op de markt brengt. Als tuincentra een etiket in de eigen huisstijl willen, dan kan dat, maar dan wel met ons logo en onze QR-code." De op de consument gerichte website bevat informatie in drie talen over de verzorging en het gebruik van de planten. Alle planten hebben dezelfde uitstraling. De kwekers promoten het concept ook op beurzen. Verder zijn er informatieve folders. "Ieder jaar bepalen we vooraf hoeveel budget we het komende jaar nodig hebben." Ronald voegt daaraan toe: "We steken allemaal onze nek uit voor dit nieuwe product. We hebben niet een klein hoekje staan. Het legt een behoorlijke claim op ons bedrijf. Dan wil je als groep bedrijven mee kunnen beslissen."

Teelt

Hoewel buxus en Ilex Select qua uiterlijk sterk op elkaar lijken, is de teelt volgens de groep boomkwekers niet vergelijkbaar. De buxus heeft een wortelprui met veel haarwortels. De buxus kan jaarrond verplant worden. Het wortelstelsel van de Ilex heeft veel lossere wortels en kan alleen traditioneel in het voor- en najaar verplant worden. Maar Ilex wordt in een pot opgekweekt, waardoor de plant toch gewoon jaarrond in het tuincentrum te koop is. Zo is een nadeel omgebogen tot voordeel. De Ilex heeft een- tot tweemaal per jaar extra snoei nodig, omdat de plant wat krachtiger groeit. Als een buxus tweemaal per jaar gesnoeid moet worden, is dat drie- tot viermaal voor een Ilex Select. De teeltduur is tot nog toe vergelijkbaar als er een struikvorm van wordt gemaakt.

Kostprijs

Geen van de kwekers kan zeggen hoeveel hoger de kostprijs ligt. "Zeg maar 20 procent duurder. Maar het is wel appels met peren vergelijken." Meerkosten zijn de andere ondergrond (containerveld), het water geven en extra snoeien. Dat leidt tot een hogere aanschafprijs. Maar als je een goedkoper buxusheggetje hebt dat ziek wordt en dat je moet vervangen, dan kost het de gebruiker weer meer.

Toekomst

De aantallen zijn gegroeid van 50.000 stuks in het eerste jaar naar 600.000 stuks het afgelopen jaar. 'Dark Green' is daarbij in de meerderheid. De verwachtingen van de groep zijn hoog, maar ook afhankelijk van hoe het verder met de buxus gaat

profilieren met de kracht van de Ilex Select en niet door de zwakte van de buxus."

Grafbeplanting

Op de Duitse kerkhoven werd het probleem met buxus het eerst zichtbaar. De Duitse boomkweker Thomas Koster uit Kleve-Reichswalde was eigenlijk gespecialiseerd in heide en conifeertjes, maar kreeg via zijn adviseur de vraag naar buxus. Buxus is in Duitsland heel geliefd als volvelds grafbeplanting. In Duitsland zijn er sinds een jaar of vier zelfs al gebieden met een plantverbod van buxus op kerkhoven, zoals Nordrhein-Westfalen en het Roergebied. In overleg met Jan Oprins is Thomas vier jaar geleden ook met de vermeerdering van

lopen. "We hebben in vier jaar een stevige productlijn van klein tot groot opgezet met de 'Dark Green', die het meeste op de buxus lijkt. Daar bouwen we nu op verder", vertelt Henderieckx. Zullen het er over vijf jaar samen 200 miljoen zijn? Thomas Koster verwacht vanuit Duitsland de eerste vijf jaar zeker nog groei en ook de anderen verwachten dat de groei de komende jaren nog minimaal zo aanhoudt. Hij merkt dat de klant het een interessant en nieuw product vindt. "Vier jaar geleden riepen we alleen nog maar dat we een alternatief hadden. Nu vragen klanten erom", verwoordt Thomas zijn ervaringen. De groei moet van binnenuit komen en niet door er telers bij te halen. De een zal dit doen door te groeien, de anderen door andere producten te laten vallen of door de teelt uit te besteden aan collega's of een combinatie van een of meer van deze mogelijkheden.

"Wij hebben een buurman die de beste piramides van Boskoop teelt. We besteden het graag aan hem uit", zegt Ronald Stolwijk.

GroeiBalans is een jong en dynamisch bedrijf dat actief is in de groene sector, boomteelt en openbaar groen, maar ook in andere agrarische sectoren, zoals de tuinbouw. Hiervoor worden specialistische werkzaamheden verricht. Hoofdactiviteiten zijn advisering, teeltbegeleiding en onderzoek. Eén van de kernactiviteiten is het inbrengen van natuurlijke oplossingen in teeltsystemen. Wij hebben binnen ons bedrijf een vacature, hiervoor zoeken wij een enthousiaste,

Onderzoeker /Teeltbegeleider M / V

Functie:

- Wij zoeken een flexibele collega voor een fulltime functie.
- Hij of zij kan zelfstandig werken en kan tegelijk goed in een team werken.
- De werkzaamheden bestaan uit coördineren, uitvoeren en rapporteren van onderzoeken en projecten, waarbij het werken met gewasbescherming, bemesting, potgronden, bodembioologische producten e.d. de hoofdmoot vormen.

Het werken met computers is een must., werktijden, zijn vooral in het groeiseizoen afhankelijk van de werkzaamheden.

Profiel:

- De voorkeur gaat uit naar een medewerker met een opleiding op MAS of HAS niveau, tuinbouwrichtingen, je bent een gemotiveerde medewerker met een goede inzet.
- Bereid tot volgen van (interne) cursussen en leergierig.
- In het bezit van rijbewijs (bij voorkeur B/E)

Wij bieden:

- Uitstekende arbeidsvoorwaarden, goede salariering, incl. vervoer.
- Een prettige werksfeer in een leuk team.
- Een afwisselende baan, met veel zelfstandigheid.

Ben je geïnteresseerd dan nodigen we je uit om te solliciteren. Je kunt je brief richten aan GroeiBalans t.a.v. René Jochems, Moersebaan 8g, 4882 BH Zundert. Wij ontvangen je sollicitatiebrief en cv. graag. Je kunt telefonisch informatie vragen over deze functie bij René Jochems 06-53365717 of stuur een e-mail naar rene@groeibalans.nl

Kijk voor meer info over GroeiBalans op www.groeibalans.nl

Alexander van Oploo

'Iets waar je achter staat, wordt gemakkelijker verkocht'

Alexander van Oploo heeft al vijftien jaar een tuinplantenkwekerij van 3,5 hectare. "Ik ben uit het niets begonnen met een groot assortiment heesters. Dat liep niet naar wens. Vervolgens ben ik overgestapt op *Photinia* in verschillende maten. Dit ontwikkelde zich zo goed, dat ik de rest van de heesters weg heb gedaan. Maar met alleen *Photinia* ben je wel kwetsbaar. We waren drie jaar geleden net op zoek naar een nieuwe teelt erbij, toen iemand ons attendeerde op een nieuwe *Ilex* bij Oprins. Na een positief gesprek met Guy zijn we erin gestapt. We telen de *Ilex* nu in dezelfde range als *Photinia*: 2, 5, 10 en 30 liter. Het groeit inmiddels uit zijn jasje. We besteden een deel uit." Van Oploo is blij met zijn keuze. "Het kost veel energie, maar het is verschrikkelijk leuk. En iets waar je achter staat, wordt veel gemakkelijker verkocht." De boomkweker wil doorgroeien met *Ilex*, maar gaat zeker ook met zijn *Photinia*'s door. Hij teelt op het moment 70% *Photinia* en 30% *Ilex* (aantallen). Vorig jaar was dit nog 90% en 10%. De *Ilex* gaat naar de bestaande klanten en naar Duitsland. Vooral het aandeel hoveniers ziet hij toenemen. Ze moeten een plantgarantie geven en dat is op het moment lastig bij buxus.

Ronald en Gerard Stolwijk

'We bezoeken regelmatig tuincentra om te zien waar de markt om vraagt'

G.C. Stolwijk & Co is een echt familiebedrijf van bijna honderd jaar oud. Opa startte, zijn vier zoons gingen door. Nu is het 9,5 hectare grote bedrijf in handen van de derde generatie: de neven Gerard, Ronald en Hans. Van oorsprong is het een handelsboomkwekerij met export naar Engeland en Duitsland. Drie jaar geleden was het een moeilijke tijd. De afzet richting Engeland stagneerde vanwege de dure euro/het goedkope pond. Gerard: "We moesten de kwekerij anders indelen. Van 250 à 300 verschillende producten gingen we terug naar 20 producten. Vroeger was de kwekerij de etalage. Nu zijn we gespecialiseerd in *Pieris*, *Vaccinium*, *Mahonia*, *Photinia*, *Leucothoe*, *Ilex*. Allemaal bladhoudend, op *Vaccinium* na." De neven zijn wat betreft de *Ilex* gespecialiseerd in bolletjes van 15, 20 en 25 cm (resp. 2, 3 en 5 liter). Ze denken dat de *Ilex* op hun bedrijf nog wat zal groeien ten koste van enkele andere producten. De neven bezoeken regelmatig de tuincentra waar ze aan leveren. Ronald gaat meestal naar Duitsland, Oostenrijk en Zwitserland en Gerard naar Engeland. Daardoor hebben ze een goede feeling voor wat gevraagd wordt in de markt qua maat. "Het zal nog even duren voordat de consument gaat vragen om het product", verwacht Ronald. "Dus onze volgende stap is de consument benaderen."

Guy Henderieckx van Oprins Plant NV

'Blijven innoveren'

Oprins Plant NV is een innovatieve handelskwekerij en een trendsetter in de Europese markt als producent en leverancier van tuinplanten. Het bedrijf maakt zich sterk voor de levering van het gehele boomkwekerijsortiment aan de groenvoorzieners en het tuincentrum, en dat in een goede prijs-kwaliteitverhouding. Het is een eerste-generatiebedrijf, begonnen in 1976. Grote specialiteiten zijn bamboe (60%), *Ilex* (20%) en *Hortensia* in pot en met kluit (20%). Oprins heeft een aantal eigen, kwekersrechtelijk beschermde producten, waaronder de *Ilex* Select-soorten.

Thomas Koster

'We produceren omdat er vraag is'

Thomas Koster Gartenbau in het Duitse Kleve Reichswalde is in 1954 opgericht door de vader van de huidige eigenaar. Kleve is een tuinbouwgebied dat onder andere sterk is in *Erica carnea* (sneeuwheide) en *Calluna*. Behalve in deze producten is Koster gespecialiseerd in coniferen. Daarmee is hij de enige in Niederrhein. Vier jaar geleden stapte hij in de *Ilex* Select van Oprins Plant. Hij teelt ze nu in de potmaten 9 en 13 cm, onder andere als uitgangsmateriaal voor de rest van de groep. Nu staat zijn bedrijf voor de helft vol met coniferen (1,2 miljoen), 400.000 *Ilex* Select en 400.000 *Calluna* en *Erica*. Allemaal in 9 en 13 cm-pot. De aantallen *Ilex* nemen nog steeds toe. "Het nieuwe product heeft een positief effect op de verkoop van mijn andere producten." Koster heeft nog ruimte om door te groeien naar 15 ha. Daar is hij terughoudend in. "De groei moet wel verstandig zijn. Veel bedrijven produceren om te verkopen. Wij produceren als er vraag is." Koster is niet zelf actief met de verkoop bezig, maar via de Landgard en groothandels. Voor de andere leden van de *Ilex* Select-groep vormt het bedrijf van Koster, vlak over de grens, een mooi platform voor de afzet van hun producten naar de rest van Europa.